ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ (ФПУ)

ПРЕЗИДІЯ

П О С Т А Н О В А

06.06.2023 Київ № П 18/10

Про пропозиції ФПУ щодо визначення розміру мінімальної заробітної плати на 2024 рік

Розглянувши інформацію про пропозиції ФПУ щодо визначення розміру мінімальної заробітної плати на 2024 рік, а також з метою реалізації положень пункту 2.19 Генеральної угоди та додатку 4 до неї «Регламент ведення колективних переговорів щодо встановлення розміру мінімальної заробітної плати», Президія Федерації професійних спілок України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Інформацію про пропозиції ФПУ щодо визначення розміру мінімальної заробітної плати на 2024 рік взяти до відома (додається).

2. Доручити представникам ФПУ в робочій Комісії повноважних представників профспілкової Сторони з ведення колективних переговорів щодо встановлення розміру мінімальної заробітної плати на 2024 рік при проведенні колективних переговорів щодо визначення мінімальної заробітної плати на 2024 рік відстоювати позицію щодо встановлення з 01 січня 2024 року мінімальної заробітної плати не нижче фактичного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб з урахуванням прогнозного індексу споживчих цін на 2023 рік.

3. Членським організаціям ФПУ провести обговорення позиції ФПУ в профспілкових організаціях з метою забезпечення її підтримки.

4. Контроль за виконанням постанови покласти на заступника Голови ФПУ Шубіна О.О.

Голова ФПУ Григорій ОСОВИЙ

Надіслано: керівництву ФПУ, членським організаціям ФПУ, структурним підрозділам апарату ФПУ

Додаток
до постанови Президії ФПУ
від 06.06.2023 № П 18/10

Інформація про пропозиції ФПУ
щодо визначення розміру мінімальної заробітної плати на 2024 рік

Пропозиція:

Встановити мінімальну заробітну плату з 1 січня 2024 року у місячному розмірі 9435 грн.

Обґрунтування:

Відповідно до норм національного законодавства, міжнародних зобов'язань України та висновків експертів розмір мінімальної заробітної плати має визначатися з урахуванням фактичного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, витрат на освіту, охорону здоров'я, придбання житла (відповідно до Конвенції МОП № 117, Закону України «Про прожитковий мінімум»), сімейної складової (відповідно до Конвенції МОП № 131) та рівня інфляції.

Разом з тим, враховуючи складну економічну ситуацію в країні та негативний вплив на економіку збройної агресії росії, можливий компромісний варіант щодо розміру мінімальної заробітної плати. При цьому наголошуємо на необхідності підтримки купівельної спроможності працівників та встановленні мінімальної зарплати на рівні, що стимулюватиме повернення людей на український ринок праці та легалізацію зайнятості.

З початку російської масштабної агресії в Україні відбувається скорочення видатків на оплату праці працівників:

- за оцінкою попередніх даних Держстату, падіння реальної зарплати у 2022 році коливається на рівні 12%;

- згідно з опитуванням Центру Разумкова, у більшої частини населення – 53% – за рік війни доходи зменшилися, лише 6% опитуваних зазначили про зростання доходів. При цьому основним джерелом доходів залишається оплата праці (40%) та пенсія (24%);

- за висновками НБУ, на початку 2023 року доходи домогосподарств залишалися стриманими, зокрема через перегляд підходів до виплат військовим та низьку зайнятість.

Різке зниження рівня реальних трудових доходів працівників призводить до подальшого збіднiння населення та суттєвого падіння споживчого попиту українців, що, в свою чергу, може негативно вплинути на темпи відновлення української економіки.

З метою підтримки вразливих категорій населення українська влада і міжнародні організації запроваджують низку допомог, зокрема ВПО та постраждалим від військових дій, безробітним, роботодавцям. Вже у березні ц.р. Агентство ООН у справах біженців (УВКБ ООН) відновило реєстрацію на

отримання грошової допомоги для переселенців та постраждалих від війни українців, яка одноразово перераховується голові домогосподарства у розмірі 6660 грн на кожного члена родини.

Можна очікувати, що встановлення мінімальної заробітної плати у розмірі, який за своїм економічним ефектом для працівника та його сім'ї буде співставним із кумулятивним ефектом від допомог, не стимулюватиме ефективну зайнятість та оформлення трудових відносин.

У той же час, поступово зростає кількість українських мігрантів та підвищується їхня адаптація. Так, за даними ООН, у квітні 2023 року поза межами України залишалося 8,1 млн громадян, при цьому статус тимчасового захисту в ЄС отримали понад 5 млн українців, збільшилася частка тих, хто працює або навчається професії, а частка безробітних та отримувачів соцдопомоги зменшилася.

Отже, вагомим стимулом задля легалізації трудових відносин та повернення українських фахівців в Україну буде встановлення мінімальної заробітної плати у розмірі, який якісно відрізнятиметься від соціальних допомог населенню та забезпечить достатній рівень добробуту працівника.

Довідково:

У січні 2023 року українська мінімальна зарплата склала 170 € (з урахуванням офіційного курсу валют Нацбанку). В той же час, мінімальні зарплати в окремих країнах, до яких вимушено через війну виїхала значна кількість українців, за даними Євростату, складали: Болгарія – 399 €, Угорщина – 579 €, Польща – 746 €, Литва – 840 €, Іспанія – 1167 €, Німеччина – 1987€.

Також слід враховувати прискорений рух України в ЄС, де питанню мінімальної заробітної плати приділяється велика увага, наприклад, у 2022 році прийнято Директиву (ЄС) 2022/2041 про адекватну мінімальну заробітну плату в Європейському Союзі. Зазначена Директива, зокрема:

- визначає, що встановлення адекватної мінімальної зарплати є необхідною умовою для досягнення справедливого, інклюзивного та сталого зростання, сприяє зменшенню бідності серед працюючих, скороченню нерівності, підтримці внутрішнього попиту та купівельної спроможності, обмежує падіння доходу під час економічного спаду тощо;

- пропонує використовувати індикатори для забезпечення адекватності встановленої законом мінімальної заробітної плати, наприклад, 60 % та 50 % середньої валової заробітної плати – показники, які зазвичай використовуються на міжнародному рівні.

З огляду на зазначене СПО об'єднань профспілок пропонує встановити **з 01 січня 2024 року мінімальну заробітну плату не нижче фактичного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб** (7371 грн у цінах грудня 2022 року за розрахунками Мінсоцполітики) **з урахуванням прогнозного індексу споживчих цін на 2023 рік** (128%, грудень до грудня попереднього року), **що складатиме 9435 грн**.

Враховуючи, що Мінекономіки прогнозує на 2023 рік середньомісячну заробітну плату працівників на рівні 18261 грн (*пояснювальна записка до проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» за реєстр. № 8000, до другого читання*), зазначена пропозиція:

- наблизить Україну до європейських підходів щодо визначення мінімальної заробітної плати, зокрема виконання Директиви (ЄС) 2022/2041 про адекватну мінімальну заробітну плату в Європейському Союзі;
- сприятиме виконанню домовленостей п. 2.6 Генеральної угоди щодо забезпечення співвідношення мінімальної заробітної плати до середньомісячної заробітної плати на рівні 50 відсотків на кінець року.

Довідково:

Законодавчі ініціативи у ВРУ, підтримані профспілками:

1. Урядовий проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оплати праці» за реєстр. № 5857 від 19.08.2021, який, зокрема, передбачає приведення українського законодавства у відповідність до положень ратифікованої Конвенції МОП № 131 в частині факторів, які мають враховуватись при визначенні мінімальної заробітної плати, та розширення переліку складових заробітної плати, які не враховуються для визначення її мінімального розміру.

2. Проєкт Закону України «Про внесення змін до статті 8 Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» щодо підвищення розміру мінімальної заробітної плати» за реєстр. № 8431 від 07.02.2023, яким передбачено поетапне зростання розміру мінімальної заробітної плати з урахуванням фактичного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що сприятиме підвищенню рівня соціального захисту громадян України, які одержують низькі суми заробітної плати.